

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ "СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ"

Ступінь вищої освіти - Бакалавр

Спеціальність: 101 "Екологія"

Освітня програма «Екологічний контроль і аудит»

Рік навчання 1, семестр 1

Форма навчання денна і заочна

Кількість кредитів ЄКТС 4

Мова викладання українська

Лектор курсу

Контактна інформація

лектора (e-mail)

Сторінка курсу в eLearn

професор, докт. пед. наук Боголюбов В.М.

bogoliubov@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=683>

Опис дисципліни

Метою курсу "*Стратегія сталого розвитку*" є формування у здобувачів другого магістерського рівня розуміння основних проблем, які виникають при взаємодії людини і навколишнього середовища з точки зору принципів і стратегій сталого розвитку. У відповідності до рекомендацій Конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку (Ріо-де-Жанейро, 1992 р.), „Порядку денного на 21 сторіччя”, „Стратегії сталого розвитку України до 2020 р.” і „Цілей сталого розвитку України до 2030 року” вивчення проблем сталого розвитку входить складовою частиною в навчальні програми підготовки фахівців всіх спеціальностей, або ж бути організовано як окремий загальний курс в рамках освітньої програми.

Основні завдання курсу:

- забезпечення сучасних науково-теоретичних знань про сталий розвиток суспільствалуги;
- набуття практичних навичок оцінювання соціальних та еколого-економічних проблем в суспільств на реальних прикладах;
- освоєння інноваційних методів розробки і оцінювання шляхів переходу суспільства до сталого розвитку.

Компетентності (відповідно до затвердженої ОПП за спеціальністю 101 «Екологія», протокол № 11 від 24 квітня 2024 р., засідання Вченої ради НУБіП України):

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні завдання у сфері екології, охорони довкілля та раціонального природокористування в межах професійної діяльності або навчального процесу, що передбачає проведення досліджень та впровадження інновацій в умовах складності та невизначеності.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК4. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК09. Обізнаність на рівні новітніх досягнень, необхідних для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

- СК10. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні екологічних проблем.
- СК13. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.
- СК14. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

Програмні результати вивчення дисципліни (ПРН):

- ПРН3. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції природознавства, сталого розвитку і методології наукового пізнання.
- ПРН14. Застосовувати нові підходи для вироблення стратегії прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах.
- ПРН15. Оцінювати екологічні ризики за умов недостатньої інформації та суперечливих вимог.
- ПРН16. Вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування в залежності від екологічних умов.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції /, практичні, самоств.р.)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Модуль 1. Наукові засади стратегії сталого розвитку				
Тема 1. Вступ. Основні поняття і визначення сталого розвитку.	1/3/9	<i>Самостійна робота 1.</i>		
		Розуміти предмет, об'єкт та основні завдання вивчення дисципліни. Усвідомлювати причини виникнення соціально-екологічних проблем людства.	Розглянути основні поняття і визначення, коротку історію виникнення концепції і стратегії СР суспільства.	10
Тема 2. Міжнародні документи по сталому розвитку	2/4/9	<i>Семінарське заняття 1</i>		
		Розуміти стурбованість людства руйнуванням природних екосистем і історичну невідворотність появи Концепції сталого розвитку	<u>Творче завдання:</u> Вивчити матеріали Декларації міжнародних конференцій з навколишнього середовища і розвитку 1992, 2002, 2012 рр. і Доповідь комісії Брунтланд "Наше спільне майбутнє".	20
Тема 3. Проблеми переходу суспільства до сталого розвитку	2/4/9	<i>Семінарське заняття 2</i>		
		Розуміти причини і наслідки соціальних і еколого-економічних проблем людства як спонукання для переходу на принципи сталого розвитку	Проаналізувати вплив людства на зміни в біосфері в контексті переходу суспільства до сталого розвитку.	20
Тема 4. Поняття про системи. Принципи функціонування систем	2/4/9	<i>Семінарське заняття 3</i>		
		Знати визначення, класифікацію і властивості систем, а також головні положення системного підходу і системного аналізу. Розуміти принципи і механізми функціонування систем.	Сформулювати умови і визначити рівень свого екологічного сліду	20

Модульна робота 1		Оцінювання результату засвоєння знань та умінь відповідно до тих тем, які включені до модуля №1	Тест - 30
РЕЗУЛЬТАТИ МОДУЛЬ 1			100
Модуль 2. Соціально-економічні засади стратегії сталого розвитку			
Тема 5. Наукові передумови формування принципів сталого розвитку	2/3/9	Семінарське заняття 4	
		Розуміти загальносистемні закономірності взаємовідносин людини і природи, знати закономірності розвитку системи “людина-природа”	Застосувати методи системного підходу до аналізу принципів збалансованого природокористування і використання екосистемних послуг
Тема 6.. Розвиток суспільства і природні ресурси та екосистемні послуги	2/4/10	Самостійна робота 2	
		Розуміти поняття розвиток і стійкість системи. Знати основні положення вчення В.І. Вернадського про біосферу і ноосферу, основні етапи еволюції біосфери	Творче завдання: порівняти вартість екосистемних послуг штучних (аграрних) і природних екосистем.
Тема 7. Екологічна політика та інституційні показники сталого розвитку	2/4/10	Семінарське заняття 5	
		Розуміти принципи функціонування соціально-економічних систем в контексті переходу України до сталого розвитку	Проаналізувати Закон України "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України до 2030"
Тема 8. Особливості формування стратегій місцевого сталого розвитку.	2/4/10	Семінарське заняття 6	
		Розуміти роль місцевих громад у розробці і виконанні місцевих планів дій з охорони довкілля. Знати принципи розробки регіональних стратегій сталого розвитку в Україні.	Підготувати проект Місцевого Плану дій з охорони довкілля для однієї з об'єднаних територіальних громад на основі Посібника з місцевого порядку денного.
Модульна робота 2		Оцінювання результату засвоєння знань та умінь відповідно до тих тем, які включені до модуля №2	Тест 30
РЕЗУЛЬТАТ ЗА МОДУЛЬ 2			100
Всього з навчальної роботи		Розраховується як сума за всі модулі у перерахунку на 70 % від загальної оцінки за курс	70
Екзамен		Екзамен включає 30% від загальної оцінки за курс	10 тестових запитань різної складності, 2 питання ЕСЕ
ВСЬОГО ЗА КУРС			100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування і подача чужих робіт (не своїх варіантів) заборонені і можуть бути зняті з оцінювання. Практичні роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результатами складання екзаменів
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Рекомендовані джерела інформації

1. Аналіз державних стратегічних документів щодо врахування адаптованих для України Цілей сталого розвитку до 2030 року. URL: <http://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/sustainable-development-report/sdg-goals-ua-govt-strategies-summary.html>.
2. Аналіз сталого розвитку – глобальний і регіональний контексти: у 2 ч. / Міжнародна рада з науки (ICSU)[та ін.]; наук.кер. М.З. Згуровський. К.: НТУУ «КПІ», 2019. Ч.1. Глобальний аналіз якості та безпеки життя людей. 216 с.
3. Андерс Війкман та Крістіан Сконберг. Циркулярна економіка та переваги для суспільства. URL: <http://www.clubofrome.org.ua/wp-content/uploads/2017/08/The-Circular-Economy-CoR-UA-2.pdf>.
4. Боголюбов В.М. Стратегія сталого розвитку / Боголюбов В.М., Клименко М.О., Мельник Л.Г. та ін. Херсон: Олді-плюс, 2018. 446 с.
5. Хом'як І.В. Екосистемологія: Навчальний посібник. / Хом'як І.В. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 235 с.
6. Ashby, M. F. *Materials and sustainable development*. Butterworth-Heinemann. 2nd edition. 2022. 354 p. URL: https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=8g9vEAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=sustainable+development&ots=uOTvkdKFL9&sig=AB5uqPazWaQZTqobcAZrV90E4vY&redir_esc=y#v=onepage&q=sustainable%20development&f=false
7. Dantas, T. E. T., de-Souza, E. D., Destro, I. R., Hammes, G., Rodriguez, C. M. T., & Soares, S. R. How the combination of Circular Economy and Industry 4.0 can contribute towards achieving the Sustainable Development Goals. *Sustainable production and consumption*, 2021. 26, 213-227.
8. Sachs, J., Kroll, C., Lafortune, G., Fuller, G., & Woelm, F. *Sustainable development report* 2022. Cambridge University Press. 2022. 273 p. URL: https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=N5h-EAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR6&dq=sustainable+development&ots=LMqjv8PRh&sig=CZJEaMKdszUYI8g7v5n-SQClI1&redir_esc=y#v=onepage&q=sustainable%20development&f=false

9. Agbedahin, A. V. Sustainable development, Education for Sustainable Development, and the 2030 Agenda for Sustainable Development: Emergence, efficacy, eminence, and future. *Sustainable development*, 2019. 27(4), 669-680. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/sd.1931>
10. Denters, E., Ginther, K., & de Waart, P. J. (Eds.). *Sustainable development and good governance*. Martinus Nijhoff Publishers. 2023.
11. Verma, A. K. Sustainable development and environmental ethics. *International Journal on Environmental Sciences*, 2019. 10(1), 1-5. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3689046
12. Руда, М. В., & Мазурик, М. М. Співпраця України та ЄС у сфері сталого розвитку: огляд перспектив. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*, 2021. 3(1), 204-211. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2021/jun/23805/menedzhment121-206-213.pdf>.
13. Дем'яненко, Т. І. (). Сталый розвиток вітчизняних підприємств в сучасних економічних умовах. *ВЧЕНІ ЗАПИСКИ*, 2020. 2020185. URL: https://www.econ.vernatskyjournals.in.ua/journals/2020/31_70_2/31_70_2_1.pdf#page=193
14. Харазішвілі, Ю. М. *Системна безпека сталого розвитку: інструментарій оцінки, резерви та стратегічні сценарії реалізації*. Київ: Інститут економіки промисловості НАН України. 2019. URL: <http://library.megu.edu.ua:8180/jspui/handle/123456789/4404>
15. Гуцуляк. Г.Д. Принципи оцінки екологічних ситуацій. *Збалансоване природокористування* № 2/2019. С. 73-79.
16. Горбаль, Н. І., & Ломага, Ю. Р. Циркулярна економіка—основа сталого розвитку підприємств. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми економіки та управління*, 2022. 1(9), 9-24. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/apr/27434/220198verstka-11-26.pdf>

Інформаційні ресурси:

1. Take Action for the Sustainable Development Goals. URL: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>
 2. The 17 goals. URL: <https://sdgs.un.org/goals>
 3. What are the Sustainable Development Goals? URL: <https://www.undp.org/sustainable-development-goals>
 4. Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
 5. Цілі сталого розвитку. Держстат України. URL: <https://stat.gov.ua/uk/datasets/tsili-staloho-rozvytku>
- Цілі сталого розвитку україна-2020. Моніторинговий звіт. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/media/11481/file/SDG%20Ukraine%20Monitoring%20Report%202020%20ukr.pdf>